

A TANULÁSI STRATÉGIA

Tanulási stratégiák

„A tanulási stratégiák a tanulási tevékenységre vonatkozó tervek, amelyek az információgyűjtést, az információ feldolgozását, és annak szükség szerinti előhívását foglalják magukba. Nem azonosak a tanulási módszerekkel, melyek inkább a tanuláshoz alkalmazott technikákat jelentik” (Tóth, 2000)

Ismétlő stratégiák	Lényege a megértés nélküli tanulás („papagáj módszer”) Helyes sorrend megtanulása, kimásolás, aláhúzogató
Feldolgozó stratégiák	Megértésre törekvés a tanuló aktív közreműködésével Híd építése a korábbi ismeretek és az új anyag között. Analógiák, élmények, ismeretek használata
Szervező stratégiák	Az anyag átszervezése a tanuló aktív közreműködésével Fejezet anyagának átalakítása vázlat, diagram, táblázat, stb. formátummá
Megértésre törekvő stratégiák	Metatanulás, „Hogyan is gondolkodom e feladat megoldásakor?”
Affektív stratégiák	Nem közvetlenül a tanulással áll kapcsolatban, hanem hogy megvalósulhasson a tanulás Relaxáció, pozitív énkép, vizsgaszorongás leküzdése, tanulás helyszíne, időbeosztás, információ feldolgozás kapacitásnövelése

Miért alulmotivált a diák?

A tananyaggal van gondja

Az egyes tantárgyak számára túl nehezek
1-2 tantárgyból nem készül, m nincs annyi ideje

A tanárt nem kedveli
vagy fél tőle

Nézeteltérésük is lehet, de a félelem az irracionális

Családi háttér

Szülők válása
Nagy családi veszekedések
Családtag halála
Ha a család számára a tanulás nem érték, a diákot is nehéz lesz rávenni

Egyéb érzelmi
tényezők

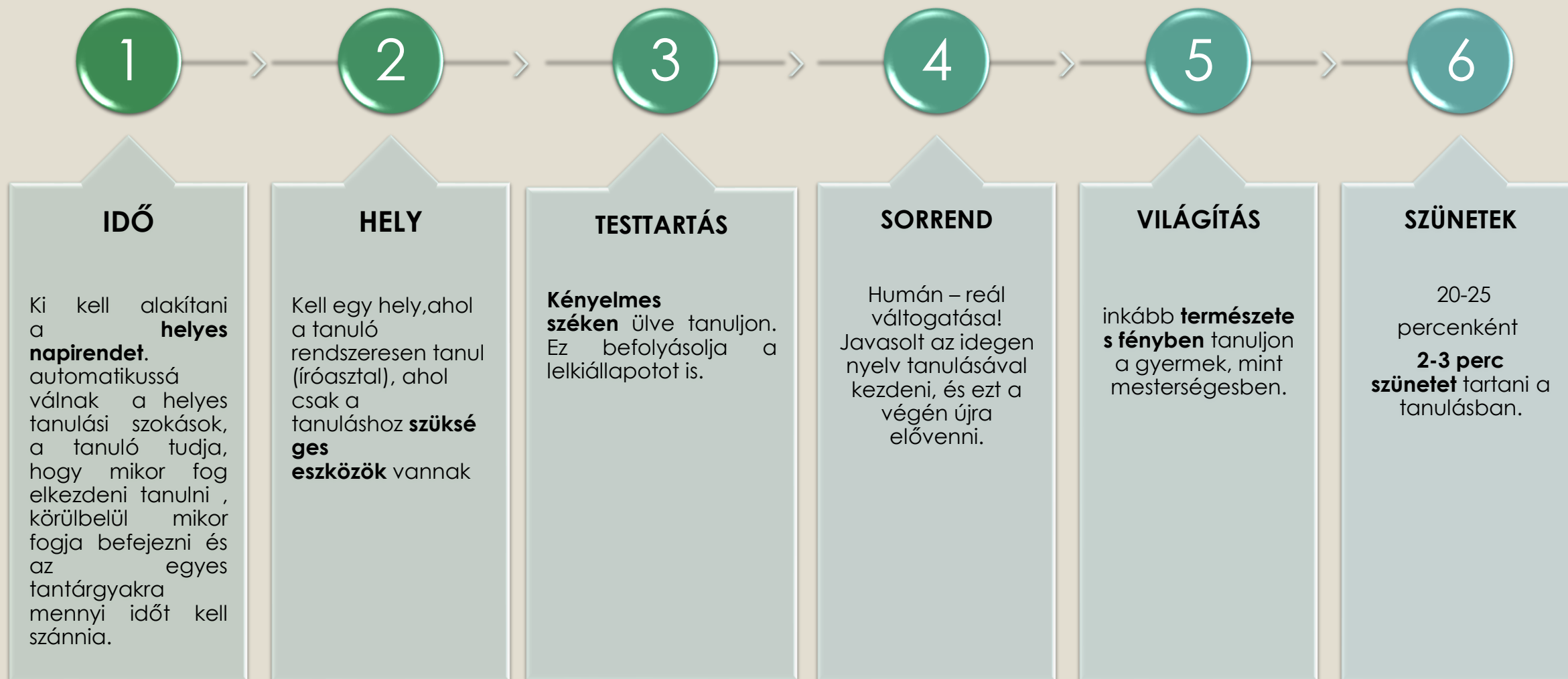
kamaszkodnak, az osztályban lévő csoportnorma ellentétes az iskola céljaival

Tanulásmegközelítési módok

(Entwistle, 1988; Mező, 2002)

	FELSZÍNES	MÉLYREHATOLÓ	STRATÉGIKUS
Tanulási startégia (Kozéki, Entwistle, 1986)	részletek megjegyzése, a rövidtávú, minél pontosabb ismeretfelidézés; az összefüggések feltárása e módszerben alig kap szerepet	a dolgok megértése, a nagy összefüggések megragadása, az új ismeretek régiekhez való kapcsolása, széles áttekintés, következtetések levonása, rendszerszemlélet	rendszeresség, jó munkaszervezés
Motiváció	<ul style="list-style-type: none">• tananyag/osztály befejezése• kudarckerülés	<ul style="list-style-type: none">• érdeklődés,• témához való kötődés, elhivatottság	<ul style="list-style-type: none">• jobb osztályzat,• versenyzés másokkal
Tanulási forma	Elszigetelt információkra figyel, tények memorizálása	Operatív, sokoldalú, megértésre törő tanulás	Legjobb osztályzathoz vezető tanulási forma használata
Eredmény	Kismértékű megértés; felszínes megértés, tényszerű információk bőséges ismerete is lehetséges	Részleges – tényleges megértés	tananyag követelményétől függő megértés

A TANULÁSI SZOKÁSOK KIALAKÍTÁSA

MENNYI IDŐ VAN TANULÁSRA?

SZÁMOLD KI!

IDŐTÉRKÉP
SZEMÉLYES
IDŐFELMÉRÉS

- **Alvással eltöltött órák száma /nap:** X 7 =
- **Személyi higiéniaival** (tisztálkodás, testápolás) **eltöltött órák száma /nap:**
X 7 =
- **Evéssel eltöltött órák száma** (beleértve az előkészülést/előállítást is) /nap:
..... X 7 =
- **Utazással eltöltött órák száma /hétköznapokon:** X 5 =
- **Utazással eltöltött órák száma /hétfvégén:**
- **Előre eltervezett/mindennapos/menetrend szerinti társasági tevékenységekkel eltöltött órák száma**
(pl: összejövetelek, klubok, templom stb,) /hét: X 7 =
- **Megbízásokkal, házimunkával, apró munkákkal, szépségápolással eltöltött órák száma /nap:** X 7 =
- **Munkával eltöltött órák száma /hét:**
- **Órára járással eltöltött órák száma /hét:**
- **Barátokkal eltöltött órák száma /hét :**

Most adja össze őket: Vonja ki ezt a számot 168-ból: 168- =

ELEMI TANULÁSI TECHNIKÁK

Szöveg hangos
olvasása

Szöveg néma
olvasása

Az elolvasott szöveg
elmondása

Szöveg
elmondása más
személynek

Elolvasott /
elmondott szövegről
magnófelvétel
készítése és
visszajátszása

Beszélgetés a
társakkal a tanult
információkról

Ismeretlen szó
meghatározása

Aláhúzás: a
fontosabb részek
kiemelése

Parafrezeálás: egyes
mondatok,
szövegrészek
átfogalmazása

Kulcsfogalmak
kírása

Kulcsfogalmak
definíciója

ELEMI TANULÁSI TECHNIKÁK

Fogalmak közti
kapcsolatok
megkeresése és ennek
rögzítése

Összefoglalás készítése

Kérdések felvetése

Saját, vagy mások által
feltett kérdésekre
válaszadás

Jegyzetelés hallott
szöveg alapján /
szöveg olvasása
közben

Jegyzetelt anyag
vizuális tagolása
(aláhúzás, nagybetűk,
nyilak, egyéni jelek,
színek stb.)

Ábra készítése

Áttekintés
(előzetes: cím, alcímek,
összefoglalás, utólagos:
aláhúzások áttekintése,
jegyzet éttekintése)

Az anyag elmondása
jegyzet vagy vázlat
alapján

Ismétlés

EMLÉKEZET (MNEMOTECHNIKA)

Asszociatív emlékezetfejlesztés

Hasonlóság

Ellentét

Összetartozás

Kapcsolás módszere – élénk vizuális kép

Történet módszere

Hely módszere

Beszéd, szöveg megtanulása - kulcsszavak

Arcok és nevek bevésése

Dalszöveg, rímek, zene

PQRST -MODELL

PQRST módszer
minden
tanulási stílusú
gyermeknél jól
alkalmazható
„ötlépcsős
módszer”

Preview – Áttekintés

Question – Kérdés

Read – Olvasás

Self-recitation – Felmondás

Test – Ellenőrzés

P 1. lépcső: előzetes ÁTTEKINTÉS

- első átolvasást, felderítő olvasást jelent, ami megkönnyíti a későbbi teljes olvasást
- ismerkedünk, hogy megtaláljuk benne a számunkra fontos, lényeges mondandót
- Cél a gondolkodás beindítása:
 - mit tartalmaz a szöveg,
 - a számunkra fontos elemek szétválasztása a lényegtelen elemektől, információ kiszűrése.
- átfogó képet kapunk a megtanulandó tananyagról

Q 2. lépcső: KÉRDÉSEK alkotása

Kérdések megfogalmazása:

szakasz témáinak címei, esetlegesen a kiemelések alapján fogalmazzuk meg a kérdéseinket, amelyekre a szakasz olvasásával majd választ tudunk adni.

A kérdésekkel való tanulás haszna, hogy az olvasás során kevésbé kalandozik el a gondolat, mert a szavak beazonosítása mellett egy másik feladat is van: megkeresni a választ a kérdésekre.

- sokkal alaposabban elemzi az agyunk a szöveget, mint amikor csak olvassuk.
- amit leírunk, az mélyebb nyomot hagy emlékezetünkben, mintha csak fejben próbáljuk felidézni.
- mindig kérdőszavas kérdéseket használjunk

R 3. lépcső: OLVASÁS

- **Aktív olvasás:**

- Fürkészés –keresünk adatokat, számokat, tényeket keresünk az adott szövegben, ami fontos
- Böngészés – olyan, mint amikor a neten keresünk valamit

- **Megértés, reprodukálás:**

Nagyon gyakori tanulási hiba az értelem nélküli tanulás, a magolás, ami rövid távon sikeres is lehet, de hosszú távon káros, mivel mellőzi a gondolkodást.

Cél a dolgok alapvető összefüggéseinek a feltárása, megragadása, összefüggések feltárása.

R 3. lépcső: OLVASÁS

- A legfontosabb gondolatok, fontos részletek, szakkifejezések aláhúzása kiemelése (főleg a vizuális típusúaknak)
- Egyéni jelrendszer egyéni rövidítési rendszer kialakítása. Jelölésekkel tagolás (fontos, nehéz, nem értem stb.)
- Új címsorok (címek, alcímek) fogalmazása, fogalmak közötti kapcsolatok meghatározása: fölérendelt fogalmak - alá, mellé rendelő fogalmak

A leglényegesebb fogalmak kijegyzetelése, vázlatkészítés

- gondolattérkép
- helyhez, tárgyhoz, történethez kötés
- rímalkotás
- mozaikszó-alkotás
- mondatalkotás

R 3. lépcső: OLVASÁS

- az új ismeretanyag először a **rövid távú memóriába** kerül be.
- Emlékezetünk ezen részének kapacitása igen véges, **7 (±2) egységet képes raktározni**.
- Ha a rövid távú memória betelik, az új ismeretek kiszorítják a régieket, és a korábbi emlékeket elveszítjük.
- A rövid távú emlékezetből kiinduló tanulás látszólagos, igen félrevezető tanulás.
- Olvasás közben (vagy egy előadás során) az éppen felfogott anyag a rövid távú memóriában található, ezért könnyűszerrel felidézhető.
- **Az embernek ilyenkor az az érzése, hogy már meg is tanulta az anyagot, további erőfeszítésekre nincs is szüksége.**
- Ilyenkor **néhány óra után az anyagot már el is felejtjük**.
- Tartósan úgy építhetjük be az információt agyunkba, ha **a rövid távú memóriából továbbítjuk azt a hosszú távú memóriába**.
- Ezt **ismételgetéssel többszöri átolvasással régebbi ismeretek közé illesztéssel** úgynevezett „kontextus kereséssel” könnyíthetjük meg.

S 4. lépcső: ÖNELLENŐRZÉS - FELMONDÁS

- Önellenőrzés: legőszibb formája a felmondás.
- Olvasás közben érdeemes időnként megállni(és a könyvbe nem belenézve) saját szavainkkal (nem feltétlenül hangosan) elmondani a lényegét.
- Nem más, mint a kérdések megfogalmazása, a kérdésekre való válaszolás, illetve annak ellenőrzése.

T 5. lépcső: ismétlő ÁTTEKINTÉS

Főbb csomópontok, fogalmak áttekintése, újbóli elolvasása.

Cél: a tananyag a hatékonyabb rögzítése, és a lényeges elemek újbóli áttekintése.

- Ne akarjunk egyszerre túl sokat ismételni!
- Fejezetről, fejezetre érdemes haladni!
- Az újabban tanultakat sűrűbben kell ismételni, kezdetben a felejtés gyorsabb, mint később
- Ismétlés lefekvés előtt!

SQ4R -MODELL

SQ4R

Scan: letapogatás (előzetes áttekintés)

Query: kérdezés.

Read: elolvasás,

Reflect: átgondolás,

Recite: felidézés,

Review: ismétlő áttekintés

S Előzetes áttekintés/ Scan:

- a szöveg bevezetőjének, alcímeinek, egyes bekezdéseinek, összefoglalásának rövid áttekintése
- intellektuális hálót, összkép kialakítása, orientációs támpontokat keresése

Q Kérdések alkotása/ Query:

leíró jellegű tananyag kérdésekké alakítása

- elősegíti a passzívból az aktív olvasóvá válást, előrevetíti azt a kommunikációs módot, amivel a tanuló feleléskor fog találkozni

R Elolvasás/ Read:

aktív olvasás, melynek célja, a megfogalmazott kérdésekre választ tudjon adni

. az olvasott információk átgondolása, az olvasott információkat összekapcsolni korábbi ismereteinkkel: fogalmak kapcsolata, összefüggések feltárása stb.

R Az olvasott információk átgondolása/ Reflect:

ennek során kell megpróbálni az olvasott információkat összekapcsolni korábbi ismereteinkkel. Megteremteni a fogalmak közötti kapcsolatot, feltárni az összefüggéseket.

R Felidézés/ Recite:

csupán az emlékezetre támaszkodva megválaszoljuk a korábban megfogalmazott kérdéseket

R Ismétlő áttekintés/ Review

hatékonyabb rögzítés, másrészt a lényeges elemek újbóli áttekintése

IPOO - MODELL

IPOO – a tanulást információ-feldolgozó tevékenységként értelmező modell (Mező, 2002).
Lényege: ha a tanulást információkkal való műveletek folyamatának tekintjük, akkor az azt jelenti, hogy az információkezelés következő fázisait kell végig járnunk

Input (információgyűjtés)

- Témaválasztás? (nincs tanulási témája a diáknak)
- Forráskutatás? (van téma, de nincs információforrás)
- Forráshasználat (van információforrás, de annak használata nem hatékony)

Process (Információfeldolgozás)

- Információfeldolgozás (van infó, de érthetetlen)
- Memorizálás (érti a tanuló az infót, de nem bírja megjegyezni)

Output (Információalkalmazás, felhasználás)

- Szóbeli output probléma (feleléstechnikai)
- Írásbeli output probléma (dolgozatírásbeli)
- Viselkedéses output probléma (gyakorlat végrehajtásbeli)

Organizáció (az előzőek hatásfokát meghatározó tanulásszervezés)

- A tanulás helyszínével, időbeosztásával, a tanulási folyamat összerendezésével kapcsolatos, a tanulás finanszírozásával kapcsolatos probléma